

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1179/25
29.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из Београда, ул. Александра Костића бр. 10, против туженог Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Београд, ул. Др Александра Костића бр.9, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама тужиоца и туженог изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П 8743/23 од 16.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиоца и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 8743/23 од 16.12.2024 године у ставу првом, другом и петом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 8743/23 од 16.12.2024. године, у ставу четвртном и шестом изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог изјављена против решења из става седмог изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 8743/23 од 16.12.2024 године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 8743/23 од 16.12.2024 године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбе учињено поднеском тужиоца од 15.03.2024.године.Ставом другим изреке одбијен је приговор апсолутне ненадлежности тог суда. Ставом трећим изреке одбијен је приговор литиспенденције истакнут од стране туженог. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених пензија за период од августа 2020. године закључно са децембром 2023. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу изреке са припадајућом законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа, па до исплате. Ставом петим изреке одбијен је тужбени

захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћених износа пензија за период од јануара 2020.године па закључно са јулом 2020. године исплати појединачне месечне износе наведене у овом ставу са законском затезном каматом. Ставом шестим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 117.375,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.Ставом седмим изреке ослобађа се тужилац обавезе плаћање судских такси.

Против наведене пресуде жалбе су благовремено изјавили тужилац и тужени и то тужилац побијајући је у ставу петом и шестом изреке како то произилази из садржине жалбе, а тужени побијајући у ставу првом, другом, четвртном, шестом и седмом изреке, обе странке из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка тужилац је тражио и определио.

Испитујући првостепену пресуду у ожалбеном делу у смислу члана 386. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Сл. гласник РС" бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 др. закон), Апелациони суд је оценио да је жалба тужиоца делимично основана, а жалба туженог делимично основана, а делимично недозвољена.

Наиме, одредбом члана 11 став 6 Закона о судским таксама ("Сл. гласник РС" бр. 28/94 са каснијим изменама и допунама) прописано је да против решења суда којим се усваја предлог за ослобађање од плаћања такси није дозвољена жалба. Из наведеног разлога одлуком садржаном у ставу трећем изреке, жалба туженог одбачена је као недозвољена, на основу овлашћења из члана 401 тачка 1 ЗПП-а, а у вези са чланом 378 и 399 став 1 истог закона.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које овај суд пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде у ставу првом, другом и петом изреке је јасна, разумљива и не противречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу може испитати, па не стоје жалбени наводи парничних странака којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а.

Према стању у списима предмета, тужиоцу је решењем туженог, Филијала у Приштини, од 10.09.1997. године признато право на старосну пензију почев од 15.08.1997.године. Тужиоцу су припадајући месечни износи старосне пензије исплаћивани све до марта 1999. године, када је тужени престао да му врши исплате. Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке Милоша Милетића од 01.03.2024. године, утврђено је да према решењу туженог за период од 01.01.2020. године до 22.12.2023. године висина неисплаћене пензије тужиоца износи укупно 1.245.241.72 динара. Тужилац није корисник ни једне пензијске шеме на Косову, обраћао се надлежним органима ради остваривања права на пензију али је одбијен пошто је остварио право на пензију код пензијских органа Србије РФПИО. Према потврди јавног бележника ... УОП-II:2435-2023 од 11.9.2023. године, тужилац, који је рођен 15.03.1937. године је на наведени дан био у животу. Тужба у овом спору је

поднета 17.08.2023. године.

Првостепени суд је применом одредбе члана 172 став 1 Закона о облигационим односима, закључио да је тужени нанео штету тужиоцу неисплаћивањем месечних износа припадајуће пензије, у висини утврђеној вештачењем, имајући у виду чињеницу да тужилац није корисник ниједне пензијске шеме на Косову, јер је тужени без оправданог разлога и противно одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању обуставио исплату припадајуће пензије тужиоцу коју је био у обавези да исплаћује почев од 15.08.1997. године, све док за то постоје законски услови, на основу решења које је донео 10.09.1997.године, а што није чинио, док је због застарелости потраживања неисплаћених пензија за период од јануара 2020. године закључно са јулом 2020. године, у складу са чланом 376. Закона о облигационим односима, одбио тужбени захтев у наведеном делу.

Како је реч о накнади штете, правилно је првостепени суд закључио, да је потраживање тужиоца застарело за период од јануара 2020. године закључно са јулом 2020. године, у смислу члана 376. Закона о облигационим односима. Ово из разлога што је тужба поднета дана 17.08.2023 године, па су за потраживање накнаде штете за наведени период протекли сви рокови, како субјективни тако и објективни прописани овим чланом закона у коме је тужилац накнаду штете могао тражити.

Нису основани наводи жалбе којима тужилац оспорава оцену приговора застарелости потраживања, позивајући се на одлуке Европског суда за људска права у Стразбуру. Чињеница је да право на пензију не застарева, али у овој парници тужилац не тражи остваривање самог права на пензију већ исплату новчаних износа на име пензије која је раније утврђена, а такво новчано потраживање застарева у роковима за застарелост потраживања накнаде штете, прописаним Законом о облигационом односима. Сазнања за штету као услов из члана 376. Закона о облигационом односима тужила је стицала приликом доспећа сваког неисплаћеног месечног износа пензије, па отуда накнада тако претрпљене штете застарева сукцесивно, те субјективни рок застарелости тражене накнаде штете почиње тећи од доспелости сваког месечног оброка пензије.

Неосновано тужени побија став први изреке ожалбене пресуде, а имајући у виду да је правилно првостепени суд дозволио преиначење тужбе, учињено поднеском од 15.03.2024. године, правилном применом одредбе члана 199 ЗПП-а Такође правилно је првостепени суд ставом другим изреке одбио приговор апсолутне ненадлежности суда. Наиме, предмет потраживања у овој парници је имовинскоправни захтев, односно накнада штете, у смислу члана 172 Закона о облигационим односима, проузрокована неисплаћивањем припадајућих износа пензије, што у смислу члана 1.ЗПП-а, представља захтев за који је установљена надлежност редовног суда, а не захтев којим се покреће поступак обрачуна пензија и накнада по основу кога се доноси управни акт, чија се законитост оцењује пред надлежним органима у управном поступку и судска заштита остварује у управном спору. У том смислу је првостепени суд исправно оценио да је надлежан да одлучи о постављеном тужбеном захтеву.

Међутим, основано се жалбом туженог побија одлука у ставу четвртог изреке којем је усвојен тужбени захтев, јер је првостепени суд погрешно применио материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, одредбом члана 192 став 1 Закона о облигационим односима прописано да оштећени који је допринео да штета настане или буде већа него што би иначе била, има право само на сразмерно смањену накнаду штете. У конкретном случају, првостепени суд је оценио да обим штете коју је тужилац претрпео, представља висину пензије без умањења за износе које би тужилац примао на Косову и Метохији, имајући у виду да из приложене потврде бр.14/736/24 од 16.09.2024. године, произилази да тужилац није корисник ни једне пензије на подручју Косова и Метохије, с обзиром да је његов захтев за исплату одбијен због чињенице да је корисник пензије на територији Републике Србије. Приликом доношења одлуке првостепени суд није имао у виду одредбу чл. члана 2. тачка 3. и тачка 4. Уредбе број 2001/35 о пензијама на Косову и Уредбе бр. 2005/20 о изменама и допунама Уредбе бр. 2001/35 о пензијама на Косову, којим одредбама је предвиђено да основну пензију плаћа пензиона администрација сваком лицу које има стално место боравка на овом простору и које је навршило животну доб за пензионисање (65 година), а које плаћање има карактер финансијске помоћи, што се не може уподобити са пензијом, али се тим накнадама утиче на смањење износа евентуалне штете за тужиоца. Првостепени суд је пропустио да утврди праве разлоге некоришћења ове накнаде од стране тужиоца, имајући у виду његову старосну доб, да је тужилац рођен 1937. године и да је навршио 65 година живота, као и чињеницу да је његово пребивалиште на територији Косова и Метохије.

Тужилац је на ову околност током првостепеног поступка доставио потврду привремених косовских институција из које произилази да тужилац на територији Косова и Метохије не прима ниједну од видова пензије, али не и решење којим је његов захтев за исплату одбијен, како би се из решења могло утврдити на шта се захтев тужиоца односио, имајући у виду да је исти навршио дана 15.3.2002. године 65 година старости, те да му аутоматски по том основу припада ова накнада, те да евентуално неподношењем захтева за наведену накнаду тужилац би својим поступањем допринео да евентуална штета која настане буде већа.

Са изложеног, одлучено је као у ставу првом и другом изреке на основу овлашћења из члана 390 и 392 став 2 ЗПП-а.

Истовремено је укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу шестом изреке ожалбене пресуде, јер иста зависи од коначног исхода спора и успеха међу странкама, на основу овлашћења из члана 401 тачка 3 ЗПП-а.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на које му је указано овим решењем, тако што ће од тужиоца затражити достављање решења надлежног привременог органа на Косову и Метохији на ову околност, као и захтев којим је подносио за наведену накнаду, те ће у зависности од наведеног уколико утврди да је ипак примао одређене износе на име накнаде на Косову и Метохији исти евентуално одбити од накнаде која би му припадала, јер би тим исплатама била смањена штета, односно оценити да ли је

тужилац не подносећи писани захтев допринео да му настане већа штета, у ком случају би у смислу чл. 192. ЗОО, имао право на сразмерно смањену штету. Након што поступи на изложени начин, правилном применом материјалног права на потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд ће донети нову и на закону засновану одлуку, за коју ће дати довољне и јасне разлоге, како би се њена правилност и законитост са сигурношћу могла испитати.

**Председник већа – судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић